

Indledning

I henhold til miljøbeskyttelsesloven og rottebekendtgørelsen har Bornholms Regionskommune det fulde ansvar for rottebekæmpelse og er forpligtiget til at foretage en effektiv rottebekæmpelse. Udtrykket "bekæmpelse" skal forstås i bred forstand således, at den forebyggende indsats inkluderes og bringes i anvendelse, hvor det er relevant.

Bornholms Regionskommune har en samlet størrelse på 587 kvadratkilometer og består af ca. 21 byområder, 380 virksomheder og 211 registrerede landbrug spredt på øen. Der er ca. 39.800 indbyggere i kommunen. Øen har en kyststrækning på 158 kilometer og er landets mest skovrige med Danmarks tredjestørste skov, Almindingen, midt på øen.

Det vigtigste mål for den moderne rottebekæmpelse er at forebygge, at rottebestanden opstår, sådan at deres tilstedeværelse ikke giver anledning til uhygiejniske og sundhedsmæssige problemer.

Enhver, der konstaterer rotteforekomst, skal straks anmelde dette til kommunen. Anmeldelse af rotteforekomst skal som udgangspunkt ske ved anvendelse af den digitale selvbetjeningsløsning, som kommunen stiller til rådighed (digital selvbetjening).

I Bornholms Regionskommune har der igennem de sidste 8 år været et stigende antal rotteanmeldelser. Hvis der skal opnås mærkbare og varige resultater på rotteområdet, er det fortsat vigtigt at holde sig for øje at forebyggelse og bekæmpelse af rotter er en målrettet og vedvarende indsats. Indsatsen består af, at der opretholdes et højt modtryk på rotterne ved at fortsætte og udbygge fokuseret forebyggelse og bekæmpelse af rotter. Dette gælder såvel på det administrative som på det praktiske plan.

Bornholms Regionskommunens rottehandlingsplan

Bornholms Regionskommune vil med denne handleplan for forebyggelse og bekæmpelse af rotter give en generel beskrivelse af den kommunale rottebekæmpelse i kommunen. Handleplanen beskriver også, hvilke fokusområder, som vil have en øget bevågenhed. Handleplanen er et forpligtende værktøj, som skal være medvirkende til at sikre en effektiv forebyggelse og bekæmpelse af rotter i hele Bornholms Regionskommune.

I henhold til lovgivningen skal den enkelte kommune, som minimum revidere handleplanen for den kommunale rottebekæmpelse hvert tredje år.

Denne handleplan dækker perioden 2022-2025.

Bornholms Regionskommunes rottehandleplan indeholder tre fokusområder, som vil være centrale for den årlige planlægning af forskellige forebyggelses- og bekæmpelsesinitiativer. Fokusområderne skal være med til at løfte den kommunale rottebekæmpelse og fastholde den gode praksis i den praktiske og administrative udførelse af kommunal rottebekæmpelse.

De tre fokusområder er;

1. Effektiv rottebekæmpelse og god service
2. Målrettet kommunikation og information
3. Forebyggelse og øget anvendelse af alternative bekæmpelsesmetoder

I Bornholms Regionskommune foretages en årlig evaluering af de planlagte og gennemførte initiativer med henblik på at styrke engagementet og sikre implementering af ny viden og lovgivning. På baggrund heraf vil der blive udarbejdet en aktivitetsplan, som vil indeholde evaluering af de planlagte og gennemførte initiativer for det forgangene år, samt indeholde en beskrivelse af initiativer for det kommende år.

Forudsætninger for forebyggelse og bekæmpelse af rotter

Det vigtigste mål for rottebekæmpelse er at forebygge, at rottebestanden ikke opstår, således at deres tilstedeværelse ikke giver anledning til uhygiejniske forhold, sundhedsmæssige problemer eller andre gener for borgerne.

Det er primært for at reducere de sundhedsmæssige risici der kan opstå, når mennesker kommer i kontakt med rotter, at rotterne skal bekæmpes, når de færdes uden for kloakkerne. Dette indebærer, at rotterne skal udryddes helt eller at der skal opnås et, efter sagkyndigt skøn, tilstrækkeligt lavt niveau i rottebestanden.

Når det drejer sig om forebyggelse og bekæmpelse af rotter er et tæt samarbejde og en god konstruktiv dialog mellem borgerne og den kommunale rottebekæmpelse en forudsætning for en effektiv indsats.

Forebyggelse af rotter kan imidlertid ikke gøre det alene, idet der erfaringsmæssigt altid vil opstå situationer, hvor bekæmpelse af rotter vil være eneste mulige løsning her og nu. Hvis man som borger er uheldig at få rotter, vil Bornholms Regionskommune sikre hurtig og kvalificeret hjælp til at få løst problemet.

Borgernes og kommunens forpligtigelser

Alle er forpligtiget til straks at anmelde forekomst af rotter også selvom forekomsten ikke er på ens egen grund. Foruden denne anmeldelsespligt er der en række forpligtigelser, som er angivet i bekendtgørelsen om forebyggelse og bekæmpelse af rotter (nr. 1686 af 18/12/2018).

Den kommunale rottebekæmpelse må undersøge for rotter overalt i kommunen. Det betyder også, at kommunens rottebekæmpere, kan gå ind på privat grund og undersøge for rotter, hvis rottebekæmperen har mistanke om forekomst af rotter. Dette kan rottebekæmperen i medfør af miljøbeskyttelsesloven § 87.

Den kommunale rottebekæmper vil dog altid forud for undersøgelse af rotteforekomst på ejendommen kontakte grundejeren ved at ringe/banke på hos vedkommende.

Er grundejer ikke hjemme, må kommunens rottebekæmper kun undersøge for rotter på de udendørs arealer.

Grundejere er forpligtiget til:

- at renholde og rottesikre sin ejendom således, at rotters livsgrundlag begrænses mest muligt
- at sikre at egen kloak og brønde er intakte
- at efterkomme eventuelle krav fra Bornholms Regionskommune vedrørende tiltag, som skal afhjælpe rotteproblemet

Kommune er forpligtiget til:

- at sætte en bekæmpelse i gang så hurtigt som muligt
- at bekæmpe rotter effektivt overalt i kommunen
- at finde årsagen til rotteforekomsten, så vidt det er muligt
- at igangsætte den nødvendige rottebekæmpelse indtil problemet er løst
- at vejlede om forebyggelse
- at håndhæve lovgivningen vedrørende forebyggelse og bekæmpelse af rotter

Den kommunale rottebekæmpelse.

I henhold til lovgivningen skal kommunen foretage en effektiv bekæmpelse af rotter. I Bornholms Regionskommune er der tale om en helhedsorienteret indsats, hvor den praktiske rottebekæmpelse og den administrative myndighed samarbejder om rottebekæmpelsen. Den praktiske rottebekæmpelse udføres af Ejendom og Drift-Vej, Park og Anlæg, mens de administrative opgaver og fastsættelse af de overordnede retningslinjer for forebyggelse og bekæmpelse varetages og udføres af Center for Natur, Miljø og Fritid (NMF).

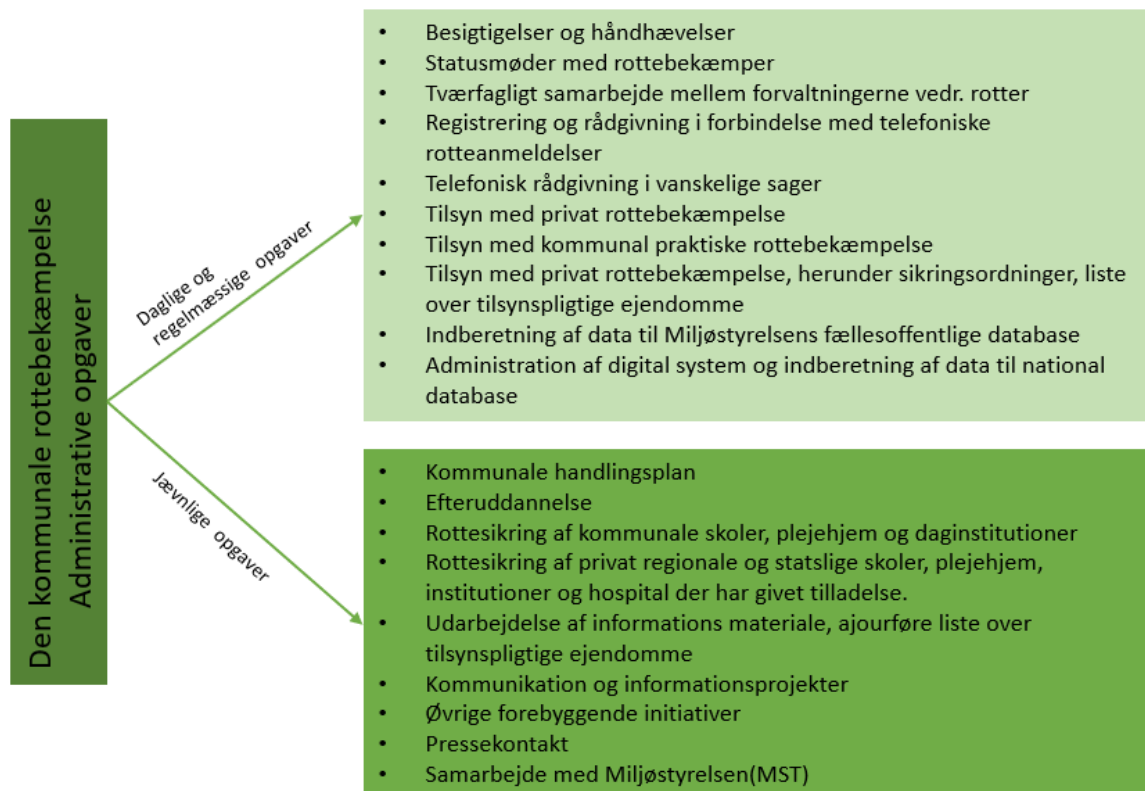
I forbindelse med gennemførelse af konkrete projekter/tiltag vil andre afdelinger i NMF samt Bornholms Energi og Forsyning (BEOF) blive inddraget.

Bekæmpelse og den administrative varetagelse dækkes økonomisk via brugerbetaling.

Den administrative varetagelse af den kommunale rottebekæmpelse har bla. til formål at sikre:

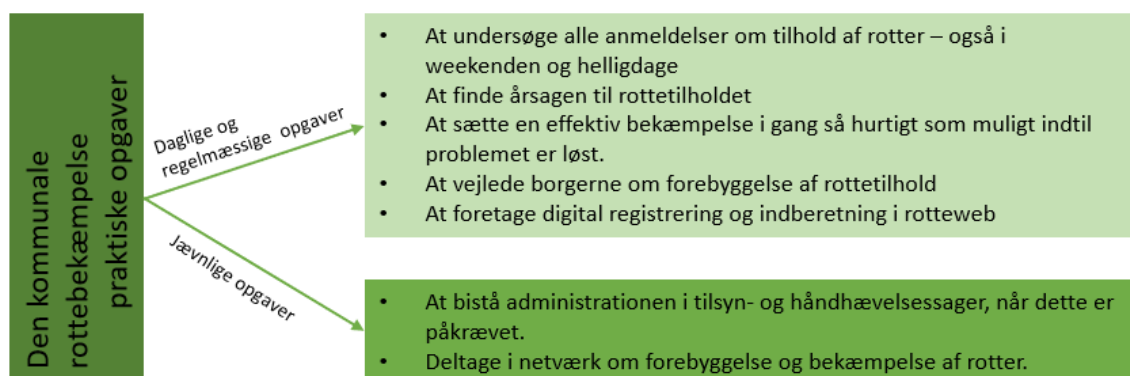
- At borgerne kan anmelde rotteforekomst til kommunen
- At der ydes en effektiv forebyggelse og bekæmpelse af rotter
- At borgerne aktivt deltager i forebyggelse på egne ejendom
- At al forebyggelse og bekæmpelse følger de i lovens gældende retningslinjer

Nedenstående figur viser kommunens arbejdsopgaver i forbindelsen med en effektiv rottebekæmpelse.

Figur 1. Den kommunale rottebekæmpelse – administrative opgaver

Nedenstående figur 2 viser de arbejdsopgaver, som varetages af den praktiske rottebekæmpelse i forbindelse med den kommunale rottebekæmpelse.

Figur 2 Den kommunale rottebekæmpelse – praktiske opgaver

Her bekæmper kommunen:

Bornholms Regionskommune bekæmper rotter i hele kommunen, dog er udvalgte ejendomme (tilsynspligtige ejendomme) omfattet af et årligt tilsyn.

Tidligere kom kommunen på kampagnebesøg på alle ejendomme i landzone minimum én gang hver andet år, hvor der blev undersøgt om der var rotter på ejendommen. Dette er bortfaldet og jf. bekendtgørelsen er det nu defineret som *”Erhvervsjendomme med dyrehold, primærproduktion af fødevarer og foder til dyr, opbevaringen af foderstoffer til dyr eller opbevaring af planteproduktion, som efterfølgende anvendes til produktion af fødevarer til mennesker.”*

Disse ejendomme vil én gang årligt i perioden fra oktober til og med februar modtage et tilsynsbesøg fra den kommunale rottebekæmpelse. Kommunen kan, i det omfang det vurderes relevant, udvide med andre ejendomme.

Tilsynet vil som udgangspunkt blive udført uanmeldt. Konstateres der tegn på rotter, og ejer ikke er tilstede, vil ejer blive kontaktet med henblik på en fælles gennemgang af ejendommen både inde og ude.

Konstateres der rotter på ejendommen, vil der blive oprettet en anmeldelse og rottebekæmpelsen igangsættes også selv om ejer ikke selv har anmeldt rotter på ejendommen.

Hvis den kommunale rottebekæmper bliver opmærksom på u hensigtsmæssige forhold som fx manglende sikring eller renholdelse af ejendommen, der kan tiltrække rotter, vil ejer blive bedt om at bringe forholdene i orden. Er der ikke rotter vil ejer evt. blive vejledt vedr. forebyggelse.

Finansiering af den kommunale rottebekæmpelse:

Den kommunale rottebekæmpelse er i princippet en forsikringsordning, der sikrer kommunens borgere mod uforholdsmæssigt store udgifter til bekæmpelse af rotter i tilfælde af rottetilhold.

Som borger skal man således ikke betale ekstra, hvis man en dag får brug for kommunens hjælp til bekæmpelse af rotter på sin ejendom. Dog skal grundejere dække eventuelle udgifter til udbedring af defekte kloaker, skader forårsaget af rotter og diverse forebyggende foranstaltninger på egen ejendom.

Rottebekæmpelsen finansieres via ejendomsskatten, som opkræves som et gebyr svarende til en promille af ejendomsværdien. Der kan ikke meddeles dispensation for betaling af gebyret.

Gebyret skal dække udgifter til:

- Den praktiske bekæmpelse
- Den administrative rottebekæmpelse / administrative opgaver
- Gennemførelse af generelle forebyggende tiltag som fx den lovpligtige opgave med opsætning/service af rottespærre på institutioner, skoler og plejehjem

Den kommunale rottebekæmpelse skal økonomisk hvile i sig selv og et eventuelt over- eller underskud indregnes derfor i rottegebyret de efterfølgende år. Rottebekæmpelse er ikke en statisk økonomi. Antallet af rotteanmeldelser er afhængigt af en lang række velkendte, men også flere uforudsigelige faktorer og det er ikke unormalt, at antallet af anmeldelser varierer fra år til år. Der vil være perioder, hvor en ekstraordinær indsats vil være påkrævet, ligesom der kan være behov for forskellige initiativer. Denne gebyrfinansierende rottebekæmpelse giver kommunen mulighed at kunne lave løbende behovsskabte tilpasninger.

Den private rottebekæmpelse i Bornholms Regionskommune:

Bornholms Regionskommune er jf. bekendtgørelsen nr. 2307 af 6/12 2021 om forebyggelse og bekæmpelse af rotter forpligtet til, i deres rottehandlingsplan, at oplyse om privat bekæmpelse er tilladt i kommunen.

Privat rottebekæmpelse er tilladt i Bornholms Regionskommune. Alle former for privat bekæmpelse vil altid ske uden omkostninger for Bornholms Regionskommune. Der kan ikke gives fritagelse for rottegebyr ved afholdelse af privat bekæmpelse, indgåelse af aftaler om sikringsordninger og / eller R2 bekæmpelse på egen erhvervsejendom.

Alle bekæmpelsesmetoder skal være i overensstemmelse med den til en hver tid gældende lovgivning, Miljøstyrelsens retningslinjer samt den kommunale handlingsplan.

Med privat rottebekæmpelse skal forstås rottebekæmpelse, som udføres af en af følgende autoriserede personer uden tilknytning til den kommunale rottebekæmpelse:

- R1-autoriserede: som giver tilladelse til erhvervsmæssig forebyggelse og bekæmpelse af rotter over alt i Bornholms Regionskommune.
- R2-autoriserede: giver kun tilladelse til at bekæmpe rotter ved brug af visse antikoagulanter på egen erhvervsejendom, efter skriftlig orientering til kommunen.

Lovgivningsmæssigt er der ikke den store forskel på den rottebekæmpelse, som udføres af enten R1 eller R2 autoriserede personer, men Bornholms Regionskommune har dog truffet det valg at de private rottebekæmpere R1 & R2 KUN må anvende de antikoagulanter som kommunen selv anvender, dvs.:

- Chlorophacinon (1. generation)
- Coumatetralyl (1. generation)
- Bormadiolon (2. generation)

Bekæmpelsen skal altid starte med den svageste gift først, den autoriserede person skal foretage evaluering af bekæmpelsesforløbet og foretage eventuelle justeringer, hvis bekæmpelsen ikke er afsluttet inden for 35 dage. Evalueringen skal kunne dokumenteres og fremsendes/fremvises Bornholms Regionskommune på forlangende.

Ved forhold, hvor den autoriserede person vurderer, at der er tale om resistens skal Bornholms Regionskommune kontaktes på E-mail: rotter@brk.dk

Bornholms Regionskommunen fører uvarslet tilsyn med den private rottebekæmpelse. Tilsyn vil se om det private sikringsfirma overholder de gældende lovgivningsmæssige og kommunale krav. At de foretager en tilstrækkelig bekæmpelse og om der løbende er indberettet til den fællesoffentlige rottedatabase. Ved utilstrækkelig bekæmpelse eller manglende overholdelse af de gældende lovgivningsmæssige og kommunale krav, kan den kommunale rottebekæmpelse overtage bekæmpelsen uden varsel.

Mål og ambitioner for bekæmpelse og forebyggelse af rotter i Bornholms Regionskommune:

- Bornholms Regionskommune vil sikre en kompetent, hurtig samt effektiv forebyggelse og bekæmpelse, således at rotter ikke udgør et problem i kommunen.

Mål:

- At sikre en nem og ligetil digital mulighed for anmeldelse af rotteforekomst
- At sikre en effektiv og faglig kompetent rottebekæmpelse
- At skabe større opmærksomhed om den fælles opgave der er at forebygge rotteforekomst
- At borgere i Bornholms Regionskommune følger sig trygge og ”i gode hænder” i mødet med en kvalificeret rottebekæmpelse
- At yde en effektiv målrettet information og dialog med borgere og virksomheder for at sikre en effektiv forebyggelse og bekæmpelse af rotter
- At gennemføre en rottebekæmpelse som udviser ansvar for at minimering af miljømæssige uønskede effekter som følge af giftanvendelse.

Service mål

Med nedenstående servicemål vil Bornholms Regionskommune sikre borgerne en kompetent og effektiv rottebekæmpelse

Bornholms Regionskommune vil:

- Reagere hurtigt på en anmeldelse om rotter
  - For anmeldelse af rotter indendørs i beboelse, institutioner og på fødevarer virksomheder vil den kommunale rottebekæmpelse undersøge anmeldelsen og iværksætte bekæmpelse inden for de første 24 timer.
  - For øvrige anmeldelser af rotter tilstræbes den kommunale rottebekæmpelse at være igangsat inden for 8 dage efter anmeldelsen.
- Lade rottebekæmpelsen udføre af fagligt kompetente rottebekæmpere
- Sikre, at rottebekæmperen forsøger at finde årsagerne til rotteforekomsten
- Sikre, at borgeren er velinformeret om bekæmpelsesforløbet og følger sig i ”trygge” hænder
- Sikre, at borgeren bliver vejledt om fremtidige forebyggende tiltag
- Sikre, at der til hvert enkelt tilfælde overvejes alternative bekæmpelsesmetoder end gift
- Sikre, at der følges op på en anmeldelse med maksimum 7 dages mellemrum på den enkelte bekæmpelse, indtil problemet er løst.
- Sikre, at der sker den nødvendige håndhævelse (f.eks. påbud og udøvelse af selvhjælpshandlinger)

Fokusområder for forebyggelse og bekæmpelse af rotter

Herunder ses en kort beskrivelse af fokusområderne, som er centrale for kommunens forebyggelse- og bekæmpelsesinitiativer.

De 3 fokusområder er:

1. Effektiv rottebekæmpelse og god service
2. Målrettet kommunikation og information
3. Forebyggelse og anvendelse af alternative bekæmpelsesmetoder.

Inden for hvert af fokusområderne vil der i det årlige tillæg til handlingsplanen blive beskrevet de konkrete planlagte indsatser skal understøtte den kommunale rottebekæmpelse og styrke den gode praksis i den administrative og praktiske udøvelse af kommunal rottebekæmpelse.

Fokusområde 1: Effektiv rottebekæmpelse og god service

Indsats-område	Formål med indsatsen	Fokuspunkter
Den administrative rottebekæmpelse (myndighed)	Den kommunale administration skal sikre: <ul style="list-style-type: none"> • At kommunens borgere modtager en effektiv bekæmpelse og vejledning om forebyggelse af rotter • At kommunernes borgere aktivt deltager i forebyggelse på egen ejendom • At al forebyggelse og bekæmpelse følger de lovgivningsmæssige retningslinjer	<ul style="list-style-type: none"> • At myndigheden forvalter myndighedsområdet med fleksibilitet, synlig, ordentlighed og sikre, at der bliver udført god bekæmpelses- og administrationspraksis i den kommunale rottebekæmpelse • At myndigheden arbejder helhedsorienteret med henblik på at drøfte og løse eventuelle rotteproblemer overalt i kommunen, især med fokus på områder/ejendomme med gentagende anmeldelser • At myndigheden samarbejder med Bornholms Energi og Forsyning (BEOF) med henblik på at sikring af intakte kloakker og forebyggelse af potentielle rotteproblemer i forbindelse med defekte kloakledninger, brønde m.m. • At myndigheden på kvalificeret vis kan bistå den praktiske bekæmpelse og borgere med hjælp og vejledning i forhold til anmeldelse, forebyggelse, håndhævelsessager m.m. • At myndigheden sikre, at der sker den nødvendige håndhævelse (f.eks. påbud og udøvelse af selvhjælpshandlinger) og besigtigelser i samarbejde med den praktiske rottebekæmpelse • At myndigheden omsætter ny viden til praksis, herunder ligger også en forpligtigelse til at skubbe til rammerne med en udpræget konstruktiv, løsningsorienteret tilgang • At myndigheden bidrager til og er på forkant med digitale løsninger.

Indsats-område	Formål med indsatsen	Fokuspunkter
Den praktiske rottebekæmpelse	<ul style="list-style-type: none"> • Den praktiske rottebekæmpelse skal give en serviceorienteret betjening af borgerne og sikre, at borgerne føler sig velinformede om bekæmpelsesforløbet samt opleve, at der tages hånd om problemet på en kompetent og effektiv måde. • Den praktiske rottebekæmpelse skal give borgerne vejledning om forebyggelse af rotteforekomst. 	<ul style="list-style-type: none"> • At den enkelte rottebekæmper er velkvalificeret og opdateret på ny viden, bekæmpelse og lovgivning for dermed at opnå en mere effektiv forebyggelse- og bekæmpelsesindsats • At der i den daglige bekæmpelse er afsat de nødvendige ressourcer, således at rottebekæmperen har den nødvendige tid til den enkelte bekæmpelse, herunder at der ved 1. gangsbesøget sker en omhyggelig og tilbundsående undersøgelse • At den praktiske bekæmpelse af rotter sker ud fra et miljøbevidst udgangspunkt.

Fokusområde 2: Målrettet kommunikation og information

Indsats-område	Formål med indsatsen	Fokuspunkter
Dialog med og vejledning Af kommunens borgere om forebyggelse og bekæmpelse af rotter	<ul style="list-style-type: none"> • At borgernes aktive deltagelse er en del af en effektiv forebyggelse og bekæmpelse af rotter • At opnå en øget succes med rottebekæmpelse på den enkelte ejendom • At opnå positiv dialog med borgerne 	<ul style="list-style-type: none"> • At borgerne bliver mødt af den kommunale rottebekæmpelse i en positiv dialog omkring nødvendige forebyggende tiltag i forhold til rotter • At den mundtlige vejledning følges op med informative pjecer • At borgerne kan finde den nødvendige information om forebyggelse og bekæmpelse af rotter på kommunens hjemmeside • At gennemføre målrettet informative aktiviteter i lokale medier samt Facebook

Fokusområde 3: Forebyggelse og anvendelse af alternative bekæmpelsesmetoder

Indsats- område	Formål med indsatsen	Fokuspunkter
	<ul style="list-style-type: none"> • At opretholde og udbygge samarbejdet med BEOF til forebyggelse af ekstraordinære store rotteforekomster som følge af renovering af kloakledninger, brønde m.m. • At forbygge rotteforekomst på kommunale, private, statslige og regionale institutioner skoler etc.	<ul style="list-style-type: none"> • At vurdere behovet for kloakrottebekæmpelse forud for f.eks. kloakopgravninger og kloakrenoveringer i tæt samarbejde med BEOF • At der sikres korrekt sløjfning/afpropning af kloakledninger, som tages ud af brug. • At der foretages en forebyggelse og sikring af kommunale, private, statslige og regionale institutioner skoler samt offentlige arealer.
	<ul style="list-style-type: none"> • At finde egnede alternativer til forebyggelse og bekæmpelse. • At mindske den miljømæssige belastning ved brugen af antikoagulanter	<ul style="list-style-type: none"> • At samarbejde med virksomheder om miljøvenlig rottebekæmpelse som en del af kommunens ønske om alternativ forebyggelse samt bekæmpelse af rotter • At afprøve anvendeligheden af nye fælder i den kommunale rottebekæmpelse. • At inddrage alternative forebyggelsesmetoder på kommunens offentlige arealer.

Aktivitetsplan

Bornholms Regionskommunens

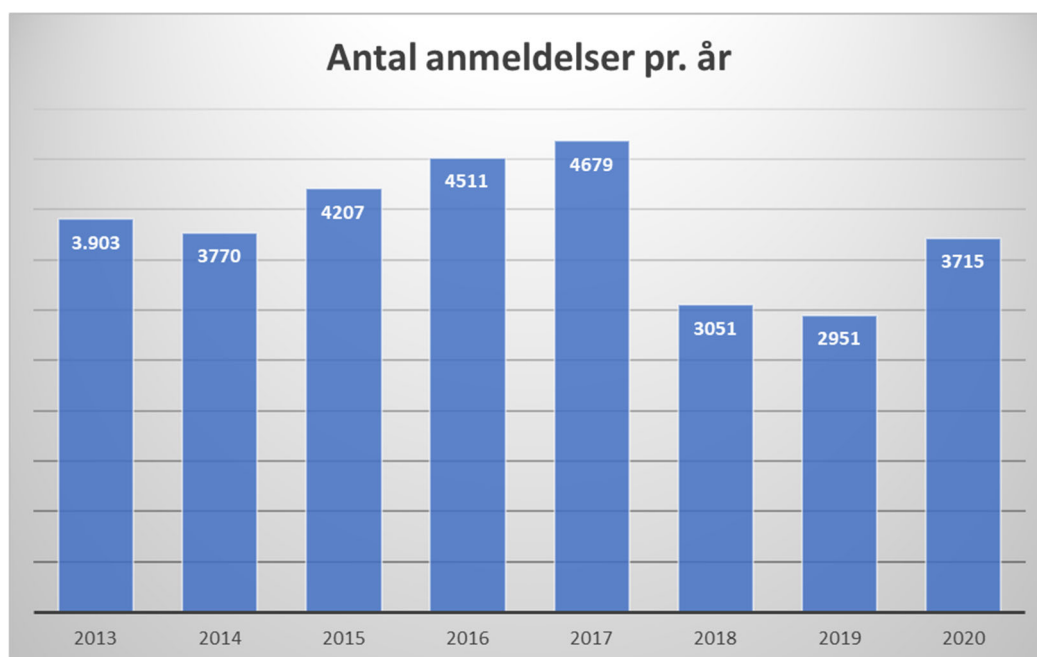
plan for forebyggelse og bekæmpelse af rotter 2022-2023

(Aktivitetsplanen vil indeholde evaluering af de planlagte og gennemførte initiativer for det forgangene år, samt indeholde en beskrivelse af initiativer for det kommende år.)

Rotteanmeldelser i Bornholms Regionskommune:

Antallet af rotteanmeldelser kan variere fra år til år. Det er ikke muligt at angive, hvor mange rotter der er i Danmark, men at de skal tælles i millioner, kan der ikke være tvivl om. Det må dog formodes, at antallet af anmeldelse af rotter delvist afspejler rottebestandens størrelse. I hvert fald er anmeldelser en god indikator for en vurdering af, hvor vidt rottebestanden er voksende eller faldende. Idet der kun sker anmeldelser af rotter, hvis vi ser rotter eller er generet af rotter, kan der ikke siges noget om det samlede antal rotter på baggrund af antallet af anmeldelser alene.

I hele landet er der i de senere år oplevet en større stigning i antallet af rotteanmeldelser, og det samme mønster kan ses i Bornholms Regionskommune (se figur).

Den faldende tendens i 2018 og 2019 skyldes med stor sandsynlighed den lange tørre sommer der har indflydelse på rotters udvikling og levedygtigheder. Antallet af anmeldelser, som følge af naturlige udsving i rottebestanden, kan variere fra år til år, som følge af bl.a. de vejrmæssige forhold, som vi ikke har indflydelse på. Her vil særligt de milde vintre kunne fremme betydelig formering hos de overvintrende rotter, hvorimod kolde vintre vil være medvirkende til en reduktion af den overvintrende rottebestand.

Der er dog en række forhold, som har indflydelse på rotternes tilstedeværelse i vores omgivelser, hvor en øget indsats vil kunne få positiv effekt på reduktion af rotte forekomst. Det kunne fx være:

- Sikring af kloak, både de offentlige og særligt de private kloakledninger
  - I kloakkerne foretrækker rotterne oftest at leve inde i de mindre private stikledninger.
- Øget information om hvordan rotter forebygges
  - Jo bedre vi er til ikke at efterlade spiseligt affald, fodre havens fugle, høns etc. samt sørger for at vores ejendomme ikke giver rotterne de nødvendige gennemsteder, desto færre rotter i vores omgivelser
- God og effektiv bekæmpelse af eksisterende rottebestande
  - Med effektiv og målrettet indsats overfor eksisterende rottebestand, vil flere rottebestande kunne udryddes.

Ressourcer til den kommunale rottebekæmpelse.

I Bornholms Regionskommune varetages den praktiske rottebekæmpelse i Center for Ejendom og Drift, Vej, Park og Anlæg (ca. 5 årsværk) mens de administrative opgaver og fastsættelse af de overordnede retningslinjer for bekæmpelsen varetages og udføres i Center for Natur, Miljø og Fritid, Natur og Miljø. (1,86 årsværk)

Kommunen er forpligtet til at leverer en effektiv rottebekæmpelse. For at opnå en effektiv bekæmpelse af rotter kræves det:

- At rottebekæmperen ved det første besøg fortager en omhyggelig og tilbundsående undersøgelse og finder årsagen til rottetilholdet.
- At igangsætter bekæmpelse og forebyggelse i dialog med borgeren (vejledning om forebyggelse / hjælp til selvhjælp).
- At vurderer den igangsatte bekæmpelse og forebyggelse på opfølgende besøg og løbende foretager fyldestgørende lovmæssige registreringer.

Hvor mange besøg, der skal til på en ejendom før et rotteproblem er løst, afhænger af den konkrete situation, men mangelfuld forebyggelse eller bekæmpelse vil både forlænge bekæmpelsesforløbet og gøre det sværere at udrydde en rottebestand, ligesom det øger risikoen for tilbagevendende rotteproblemer. Dertil viser gennemgangen, at der er behov for at skærpe opmærksomheden på tilsynspligtige virksomheder.

For at kunne honorere de nye krav i lovgivningen forventer Bornholms Regionskommune, at rottegebyret vil forblive på samme niveau de følgende år.

Den nuværende samlede indtægt er ca. 8,8 millioner kr. som svare til en andel af ejendomsværdien på 0,29 ‰ promille.

Initiativer i 2022/2023

I det følgende er fokusområdernes indsatsområder beskrevet med en række initiativer, der skal ses som succeskriterier.

Fokusområde 1: Effektiv rottebekæmpelse og god service

Fokusområdet understøttes af følgende indsatsområder.

- Den administrative rottebekæmpelse
- Den praktiske rottebekæmpelse

Fokusområdet indeholder følgende initiativer:

1. Tilsyn med den private rottebekæmpelse
2. Tilsyn med tilsynspligtige ejendomme
3. Opfølgning på digitalt anmeldelses- og sagsbehandlingssystem
4. Øget viden om antikoagulant resistens og nye typer gift
5. Borgertilfredshedsundersøgelse.

Initiativ 1: Tilsyn med den private rottebekæmpelse

Bornholms Regionskommune fører tilsyn med den private rottebekæmpelse.

Kommunen vil foretage stikprøvekontrol på R1 autoriserede personer med henblik på at sikre, at de anvendte bekæmpelsesmetoder er i overensstemmelse med Miljøstyrelsens retningslinjer, den til enhver tid gældende lovgivning og handlingsplanens retningslinjer samt at der ikke er alvorlige fejl og mangler med henblik på rottesikring og renholdelse.

Ved utilstrækkelig bekæmpelse eller manglende overholdelse af de lovgivningsmæssige og kommunale krav kan den kommunale rottebekæmpelse overtage bekæmpelsen uden varsel.

Administrative opgaver i forbindelse med initiativ 1:

- Tilsyn med lovgivningsbestemte indberetninger i "Rottehullet – til bekæmpelsesfirmaer", som skal anvendes til registrering og indberetning af rottedata til Danmarks Miljøportal.
- Gennemføre besigtigelse af udvalgte ejendomme med privat bekæmpelse i samarbejde med den kommunale rottebekæmpelse.
- Håndhævelsesindsats, såfremt bekæmpelsesmetoderne ikke er i overensstemmelse med Miljøstyrelsens retningslinjer og den til enhver tid gældende lovgivning samt den kommunale handlingsplan for forebyggelse og bekæmpelse af rotter.

Initiativ 2: Tilsyn på tilsynspligtige ejendomme

Tilsynspligtige ejendomme omfatter erhvervsjendomme med dyrehold, primærproduktion af fødevarer og foder til dyr, opbevaring af foderstoffer til dyr eller opbevaring af planteprodukter, som efterfølgende anvendes til produktion af fødevarer til mennesker. Såfremt særlige forhold nødvendiggøre regelmæssige undersøgelser for rotter kan Bornholms Regionskommune udvide tilsynet med andre ejendomme. Der er typisk tale om ejendomme med let tilgængelige føde samt rod/ skjulesteder for rotter. Disse ejendomme vil blive omfattet af de fremtidige tilsyn for derigennem at minimere eksistensgrundlaget for rotterne.

De tilsynspligtige ejendomme vil én gang om året i perioden oktober til og med februar modtage et tilsynsbesøg af den kommunale rottebekæmpelse.

Administrative opgaver i forbindelse med initiativ 2:

- Der udarbejdes årligt (senest 1. september) en liste over, hvilke tilsynspligtige ejendomme, der er omfattet af tilsyn.
- Gennemføre besigtigelse af tilsynspligtige ejendomme i samarbejde med den kommunale rottebekæmper, såfremt dette findes nødvendigt.

Initiativ 3: Opfølgning på digitale anmeldelses- og sagsbehandlingssystem.

Der er lovgivningsmæssigt indført obligatorisk digital selvbetjening i forbindelse med anmeldelse af rotter. Hvad angår anmeldelser af rotter er det væsentligt for bekæmpelsen, at kommunen handler, når kommunen bliver bekendt med forekomst af rotter uanset om anmeldelsen sker digitalt eller ikke-digitalt. Bornholms Regionskommune kan efter sagens karakter modtage anmeldelser på anden måde end digitalt, hvis dette er hensigtsmæssigt. I den forbindelse bistår administrationen borgerne i digital anmeldelse af rotteforekomst, når det er relevant.

Administrative opgaver i forbindelse med initiativ 3:

- Søge til stadighed at optimere og effektivisere it-systemet til den digitale selvbetjeningsløsning til anmeldelse rotteforekomst samt arbejdsgange.

Initiativ 4: Øget viden om antikoagulant resistens og nye typer gift.

Bornholms Regionskommune er en kommune hvor der endnu ikke er konstateret antikoagulant resistens., Kommunen vil også fremadrettet indsamle rotter til undersøgelse for resistens. Baggrunden for dette er, at med øget viden om resistens vil Bornholms Regionskommune i højere grad kunne vejlede med hensyn til brugen af gift, og eventuelt i brugen af alternative bekæmpelsesmetoder i både den kommunale samt private rottebekæmpelse.

Administrative opgaver i forbindelse med initiativ 4:

- Øget opmærksomhed på registrering af anvendelse af antikoagulanter
- Indsamle viden om mulige resistensproblemer baseret på observationer i den praktiske bekæmpelse.
- Indsamle viden om resistens, ved indsamling af rotter til undersøgelse for resistens.

Initiativ 5: Borgertilfredshedsundersøgelse.

Borgertilfredshedsundersøgelse er en måde at måle kvaliteten af den leverede rottebekæmpelse, herunder at undersøge om borgerne følger sig i trygge hænder. Bornholms Regionskommune vil én gang årligt gennemfører en tilfredshedsundersøgelse blandt de borgere og virksomheder, som har haft besøg af den kommunale rottebekæmpelse.

Fokusområde 2: Målrettet kommunikation og information

Fokusområdet understøttes af følgende indsatsområder:

- Dialog med vejledning af kommunens borgere om forebyggelse og bekæmpelse af rotter
- 6. Udarbejdelse af informationsmateriale
- 7. Opdatering af kommunens hjemmeside om rotter

Initiativ 6: Udarbejdelse af informationsmateriale.

Fundamentet for en effektiv forebyggende indsats på rotteområdet er adfærdsændring og byggetekniks forebyggelse. Ændringer i adfærd kan være, at stoppe med at fodre fugle på en måde, hvor man samtidig fodre rotter. Derudover kan kloakkernes og boligernes forfatning have stor betydning for rottetilholdets omfang. At få udbredt eller udført den påkrævende byggetekniske forebyggelse og bekæmpelse efter at der er konstateret rottetilhold.

Bornholms Regionskommune har allerede en række vejledninger med gode råd, som vurderes relevant i forhold til de problemer, som opleves i den kommunale rottebekæmpelse. Derudover har kommunen udarbejdet nogle små animationsfilm om forebyggelse og bekæmpelse af rotter.

www.brk.dk/Borger/Miljoe-natur-energi/Naturen/Sider/Rotte.aspx

Administrative opgaver i forbindelse med initiativ 6

- Kortlægge årsagen til rotteforekomst
- Udarbejdelse af relevante informationsmaterialer, fx:
  - Staldtips til hvordan undgår du rotter
  - Hvorfor er rotter skadelige
  - Hvordan sikre jeg min bolig
- Sikre at den kommunale rottebekæmpelse medbringer relevant skriftligt materiale, som kan udleveres til borgeren, når bekæmperen foretager sine besøg. Materialerne kan endvidere husstandsomdeles, fx i udvalgte geografiske områder, hvis det er relevant.
- Fortsat udbrede animationsfilmene om forebyggelse og bekæmpelse af rotter.

Initiativ 7: Opdatering af kommunens hjemmeside om rotter

I forbindelse med udarbejdelse af informationsmateriale vil Bornholms Regionskommune sikre, at hjemmesiden ligeledes opdateres med den relevante information om forebyggelse og bekæmpelse af rotter.

Fokusområde 3: Forebyggelse og anvendelse af alternative bekæmpelsesmetoder

Fokusområdet understøttes af følgende indsatsområder:

- Særlige forebyggende foranstaltninger
- Alternative bekæmpelsesmetoder

Fokusområdets følgende initiativer:

8. Rottespærre på private skoler, institutioner, plejehjem m.fl.
9. Samarbejde med BEOF
10. Forebyggelse og sikrings af kommunale institutioner
11. Øget fokus på brug af fælder – som erstatning eller supplement til gift.
12. Brug af rottehunde
13. Undersøgelse af brugen af rovfugle i den forebyggende rottebekæmpelse.

Initiativ 8. Rottespærre på private institutioner, skoler og plejehjem.

Med seneste rottebekendtgørelse er opgaven med opsætning af rottespærre udvidet, idet kommunen nu også skal tilbyde opsætning og drift af rottespærre på alle private, statslige og regionale institutioner, plejehjem og hospitaler.

Det er frivilligt at tage imod tilbuddet om opsætning. Rottespærren skal opsættes, hvor det er teknisk muligt, dog ikke hvis kloaksystemet på anden måde er rottesikkert eller hvis opsætningen giver anledning til væsentlige driftsforstyrrelser. I forbindelse med en evt. opsætning af en rottespærre bliver kloakledningen undersøgt med henblik på at sikre, at den er fri for rotter og evt. brud.

Konstaterer kommunen ved sin undersøgelse at der er rotte, skal de bekæmpes. Ligeledes skal der hvis der konstateres brud på ledningen, skal de udbedres af ejer for egen regning.

Når evt. bekæmpelse er afsluttet eller brud er udbedret og rottespærret er etableret er ansvaret for drift og vedligeholdelse af den opsatte rottespærre kommunens.

Selv om rottespærre er effektive til at holde rotterne ude af kloakafsnittet, giver de ikke fuld sikkerhed. Derfor skal kommunen, når der er opsat rottespærre i kloakken på større ejendomme med jævne mellemrum observere i brøndene opstrøms, for at sikre, at området fortsat er fri for rotter. Dette kan fx ske ved at ophænge ugiftige indikatorblokke i brøndene eller ved at kontrollere for rotteekskremer på brøndens banketter.

Alle udgifter i forbindelse med undersøgelse af kloaksystem, bekæmpelse af rotter, opsætning, drift og vedligeholdelse afholdes af Bornholms Regionskommune.

Administrative opgaver i forbindelse med initiativ 8:

- Overblik over hvilke kommunale, regionale, statslige og private institutioner, som skal have opsat rottespærre.
- Undersøgelse af kloakforhold, opsætning og vedligeholdelse af rottespærre
- Udarbejdelse af plan for løbende vedligeholdelse/undersøgelse for rotteforekomst

Initiativ 9 Samarbejde med BEOF.

Bornholms Regionskommune samarbejder med BEOF, hvor der er fokus på gensidig underretning om konstaterede problemer forvoldt af kloakrotter, områder med behov for kloakbekæmpelse eller akut udbedring af defekter på offentlig ledning. Samarbejdet om gensidig underretning kan være medvirkende til hurtig indgribende fra både kommunen og forsyningselskabet og dermed resultere i en begrænsning af kloakrelaterede rotteforekomster på overfladen.

Kommunen er ikke forpligtet til at bekæmpe rotter nede i kloakken, men selv en systemiseret kloakrottebekæmpelse vil kunne afhjælpe de rotterelaterede rotteforekomster på jordoverfladen. Resultatet af kloakrottebekæmpelse er oftest beskedent og effekten kortvarig.

Den kan dog være hensigtsmæssigt at foretage midlertidig kloakbekæmpelse forud for større ledningsreoveringer og dermed reducere antallet af kloakrelaterede rotteanmeldelser.

Administrative opgaver i forbindelse med initiativ 9.

- Regelmæssige møder med BEOF om drøftelse af rotter i forbindelse med kloakker.
- Fokus på "døde" ledninger, der skal blændes eller fjernes

Initiativ 10 Forebyggelse og sikring af kommunale institutioner.

Ved rotteforekomst på kommunale institutioner vil Bornholms Regionskommune foretage en bygningsgennemgang af institutionen. En bygningsgennemgang er en inspektion af bygninger, tilhørende brønde og omkringliggende arealer med henblik på at lokalisere fejl og mangler i relation til forebyggelse af rotter. Eller fejl og mangler i relation til rottesikring og renholdelse af ejendommene. Eventuelle fejl og mangler fremsendes til Center for Ejendom og Drift vedr. nødvendig sikring og renholdelse der skal udbedres. I særlige tilfælde kan der evt. opstilles intelligente fælder på kommunale institutioner.

Administrative opgaver i forbindelse med initiativ 10.

- Evt. udarbejdelse af bygningsgennemgangsrapport ved rotteforekomst på kommunale institutioner.
- Opsætning af intelligente fælder til bekæmpelse af rottetilhold i samarbejde med de kommunale rottefængere.

Initiativ 11 Øget fokus på brug af fælder – som erstatning eller som supplement til gift.

De fleste godkendte rottegifte udgør en såkaldt "uacceptabel risiko" ved brug. Når de alligevel bruges er der fordi der endnu ikke er udviklet andre alternative metoder til effektiv bekæmpelse af rotter.

Bornholms Regionskommune vil derfor fokusere på forebyggende foranstaltninger og afprøve alternative metoder med henblik på at begrænse brugen af kemiske bekæmpelsesmidler. Brugen af gift er dog i mange situationer stadigvæk den mest effektive, og Bornholms Regionskommune forventer ikke, at alternative og giftfrie bekæmpelsesmetoder kan erstatte anvendelsen af gift.

Administrative opgaver i forbindelse med initiativ 11.

- Afprøvning af nye fælder i bekæmpelse af rotter på overfladen såvel som i kloakken.

Initiativ 12. Brug af rottehunde.

Bornholms Regionskommune købte for cirka 10 år siden de første 2 hunde, som skulle indgå i den kommunale rottebekæmpelse. Hundene skulle være med til hurtigere at kunne finde frem til rotternes gemmesteder både ude omkring bygninger, men også inde i de private boliger. NU har kommunen 4 hunde og de er et rigtig godt supplement til den daglige bekæmpelse af rotter. Hundene er hurtige samt effektive til en giftfri bekæmpelse, og en løsning Bornholms Regionskommunen i større grad vil fortsætte at arbejde med.

Administrative opgaver i forbindelse med initiativ 12.

- Undersøge om der evt. anskaffes flere hunde
- Undersøge om hundene evt. kan bruges på andre områder

Initiativ 13. Undersøge anvendelsen af rovfugle i den forbyggende rottebekæmpelse.

Bornholms Regionskommunen vil gerne reducere anvendelsen af antikoagulanter i den kommunale rottebekæmpelse. Derfor har Bornholms Regionskommune kontakte Dansk ornitologisk Forening (DOF) for at høre, hvilke muligheder der kunne være.

Bornholm har desværre ikke natugler, som kunne være en mulighed at "dyrke", og derfor må der ses på andre muligheder.

Der er flere steder opsat tårnfalkekasser, og det kan undersøges om det er muligt, at opsættes tårnfalkekasser ved kommunens grønne arealer.

Bornholms Regionskommune har derfor over en længere periode samarbejdet med en gruppe landmænd vedr. et projekt om anvendelse af rovfuglepæle som forebyggende rottebekæmpelse.

Dette projekt har vist gode resultater derfor vil Natur og Miljø arbejde videre med en udbredelse af rovfulgepæle i samarbejde med landbruget. Natur og Miljø vil i samarbejde med Ejendom og Drift, Vej, Park og Anlæg se på kommunens grønne arealer, om der er områder hvor det er praktisk muligt for opsætning af rovfulgepæle.

Administrative opgaver i forbindelse med initiativ 13.

- Undersøger om evt. samarbejde med DOF
- Undersøge evt. opsætning af tårnfalkekasse
- Undersøger hvor det vil være muligt at anvende rovfuglepæle